

RAHANDUSMINISTEERIUM

Riikliku järelevalvemenetluse teostamine ja väärtegade kohtuväline
menetlemine

Enamlevinud rikkumiste näiteid riigihangete seaduse rakendamisel

Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond riigihangete järelevalve talitus

November 2011

Käesolev juhise on koostatud Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna riigihangete järelevalve talituse poolt. Juhise eesmärk on teavitada hankijaid enamlevinud riigihangete seaduse rikkumistest.

Sisukord

Riikliku järelevalvemenetluse teostamine ja väärtegude kohtuväline menetlemine	3
Enamlevinud rikkumiste näiteid riigihangete seaduse rakendamisel	4
Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus	4
Hankelepingu ebaseaduslik muutmine	5
Riigihanke osadeks jaotamine	5
Hankija poolt selgituste andmise teel hankedokumentide või hanketeate muutmine	6
Hankelepingu eeldatava maksumuse läbipaistmatu ja kontrollimatu määramine.....	7
Läbirääkimiste pidamine avatud hankemenetlusega riigihankes	8
Lihtsustatud korras tellitavad teenused.....	8
Nn Eestiga seotud kvalifitseerimistingimuste kehtestamine	8
Mõistete riigihange ja hankemenetlus eristamine	9
Hankija vastutuse erinevus riigihanke rahastamisel omavahenditest ja riigihanke rahastamisel välisvahenditest	9

Riikliku järelevalvemenetluse teostamine ja väärtegude kohtuväline menetlemine

Rahandusministeerium teostab riigihangete seaduse § 104 lg 1 p 1 kohaselt riiklikku järelevalvet riigihangete korraldamise üle ja RHS § 111 - § 113 ning KarS § 279 loetletud väärtegude kohtuvälist menetlust.

Rahandusministeeriumil on riikliku järelevalve teostamisel õigus:

- kontrollida riigihangete seaduse täitmist takistamatult ja ette teatamata hankija juures riigihanke kestel ja järgselt;
- viibida pakkumuste avamise või teiste riigihangete seaduse alusel tehtavate hankemenetluse toimingute või otsuste tegemise juures, samuti kontrollida hankija tehtud toiminguid ja otsuseid ning nõuda hankijalt vea parandamist või õigusrikkumise lõpetamist kohapeal, kui on tekkinud riigihangete seaduse või selle alusel antud õigusaktide rikkumise kahtlus;
- saada hankemenetluses edastatud teadete ja muu informatsiooni elektroonilise esitamise korral elektroonilisi dokumente, andmeid ja toimingute logiandmeid või saada ligipääsu hankija poolt kasutatavasse infosüsteemi;
- teha riigihangete seaduse § 108 lg 1, 2 ja 3 alusel otsus või ettekirjutus hankemenetluse või selle osa, mille suhtes rikkumine esineb, kehtetuks tunnistamiseks;
- teha riigihangete seaduse § 108 lg 7 alusel kohustuslik ettekirjutus muude kui RHS § 108 lõikes 1 ja 2 nimetatud rikkumiste lõpetamiseks;
- teha riigihangete seaduse § 109 lg 2 alusel ettepanekuid riigihangete seaduse või selle seaduse alusel kehtestatud õigusakte rikkunud isiku või isikute distsiplinaarvastutusele võtmiseks või võlaõigusseaduses ettenähtud õiguskaitsevahendite rakendamiseks.

Enamlevinud rikkumiste näiteid riigihangete seaduse rakendamisel

1. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus

Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus on **väga erandlik hankemenetluse liik**, mida reeglina ei ole lubatud kasutada. Nimetatud hankemenetluse liik kahjustab oluliselt konkurentsi, kuna see ei ole suunatud laiemale pakkujate ringile, vaid üksnes hankija poolt välja valitud pakkujatele. **Kui hankija ei ole veendunud, kas nimetatud hankemenetluse liigi rakendamiseks vajalikud tingimused on täidetud, tuleks hankijal enne hankemenetluse liigi valikut konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga (riigihanked@fin.ee), kes nõustab hankijat tingimuste tõlgendamisel.** Hankemenetluse liigi valik RHS-i nõudeid rikkudes on väärtegu RHS § 111 lg 3 p 4 kohaselt.

Näiteid, millal väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi valik ei ole olnud õiguspärane:

- Hankija teostas eelnevalt avatud hankemenetluse, milles lükkas kõik pakkumused tagasi nende mittevastavuse tõttu hankedokumentidele (edaspidi ka HD). Hankija korraldas seejärel õigusvastaselt väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse RHS § 28 lg 2 p 1 alusel.

Olemuselt erinev tähendab, et pakutud on asju, teenuseid või ehitustöid, mida hankija ei soovinud tellida, millest võib järeldada, et turul ei ole tõepoolest vastavate asjade, teenuste või ehitustööde pakkujaid ja seetõttu on põhjendatud erandliku väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi kasutamine. RHS § 28 lg 2 p 1 sisalduv mõiste „olemuselt erinevad“ ei ole samaväärne mõistega „HD-le mittevastavad“.

- Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi valik ei ole põhjendatud RHS § 28 lg 1 p 3 alusel, kui hankija arvates kiire hankelepingu sõlmimise vajadus on tekkinud seetõttu, et eelnev hankemenetlus on vaidlustatud või selle üle on käimas kohtumenetlus. Samuti muudel juhtudel, kui kiire vajadus hankelepingu sõlmimiseks tuleneb hankija enda eksimusest või hooletusest riigihanke või eelnevate riigihangete planeerimise etapis.

- Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse liigi valik ei ole põhjendatud RHS § 28 lg 1 p 3 alusel, kui hankija soovib püsida rakendusüksusega kokkulepitud abikõlblikkuse perioodis ehk rahastamise graafikus. Samuti ei või nimetatud hankemenetluse liigi valikut põhjendada täiendavate rahaliste vahendite lisandumise või vabanemisega.

2. Hankelepingu ebaseaduslik muutmine

Eesti riigihankeõiguse kohaselt saab hankelepingu muutmine kõne alla tulla vaid **erandjuhtudel**. RHS § 69 lõikes 3 sisalduvad hankelepingu muutmise lubatavuse eeltingimused on kumulatiivsed, st kõik kirjeldatud eeltingimused peavad olema täidetud, et hankelepingu muutmine oleks lubatav. Lisaks tuleb hinnata, kas muutmisega taotletav eesmärk on saavutatav uue hankemenetluse korraldamisega. **Kui hankija ei ole veendunud, kas hankelepingu muutmiseks vajalikud seadusest tulenevad tingimused on täidetud, tuleks hankijal enne hankelepingu muutmist konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga (riigihanked@fin.ee), kes nõustab hankijat tingimuste tõlgendamisel.**

Kui hankijal tekib vajadus hankemenetluse tulemusena sõlmitud hankelepingu muutmiseks, et tellida täiendavaid ehitustöid, lisateenuseid või osta täiendavaid asju, peaks hankija alati eeldama, võimaliku RHS-i rikkumise vältimiseks, et tegemist on uue hankelepingu sõlmimisega RHS § 69 lg 4 tähenduses ja täiendavate tööde/asjade tellimiseks tuleks läbi viia hankemenetlus.

Ka nn lihtmenetluse tulemusena sõlmitud hankelepingu muutmisel tuleb eeldada, et hankelepingu muutmisel on tegemist uue hankelepingu sõlmimisega, kui muudetakse **olulisi hankelepingu tingimusi**. Kuna nn lihtmenetlusega riigihanke korraldamisel peab hankija RHS § 16 lg 1 alusel juhinduma eelkõige **§-s 3 sätestatud üldpõhimõtetest**, siis võib nn lihtmenetluse tulemusena sõlmitud hankelepingu oluliste tingimuste muutmine kaasa tuua RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtete (näiteks olemasoleva konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtte riigihankel) rikkumise.

Hankelepingu tingimuste olulisust tuleb hinnata lähtuvalt Euroopa Kohtu kohtuasjas nr C-454/06 (*Pressetext*) tehtud lahendist, mille kohaselt tuleb kehtiva riigihankelepingu klauslite muutmist pidada uue riigihankelepingu sõlmimiseks juhul, kui need muudatused on algse riigihankelepingu tingimustest oluliselt erinevad ja kui neist ilmneb poolte soov pidada uusi läbirääkimisi lepingu oluliste tingimuste osas. Riigihankelepingu kehtivuse ajal tehtud muudatusi võib pidada oluliseks juhul, kui muudatusega tuuakse lepingusse tingimusi, mida ei olnud seatud algse hankemenetluse ajal ja mis oleks juhul, kui nad oleksid olnud seatud esialgses hankemenetluses, võimaldanud osaleda hankemenetluses ka teistel, kui esialgu vastuvõetavaks tunnistatud pakkujatel või oleksid võimaldanud tunnistada edukaks mõne teise pakkumuse, kui see, mis esialgu välja valiti.

3. Riigihanke osadeks jaotamine

Hankijatel on sageli ekslik arusaam, et riigihanke osadeks jaotamine ei ole lubatud ja hanke osadeks jaotamine on lubatud üksnes RHS § 24 alusel ühe hankemenetluse puhul. Selline arusaam on ekslik ja osadeks jaotamine võib toimuda kahel viisil:

- 1) Riigihanke osadeks jaotamine RHS § 23 alusel;
- 2) Hankemenetluse osadeks jaotamine RHS § 24 alusel.

Riigihanke osadeks jaotamine RHS § 23 alusel

Riigihanke osadeks jaotamisega on tegemist juhul, kui hankija tellib/ostab **eraldi korraldatavate riigihangetega funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd. Kui hankijal on kahtlus, kas ostetavad asjad või tellitavad teenused/ehitustööd on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud, tuleks hankijal enne osade suhtes riigihanke korraldamist konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga (riigihanked@fin.ee), kes nõustab hankijat RHS tingimuste tõlgendamisel.**

Näide: Lasteaia hoone (ehitis) ja lasteaia mänguväljak (rajatis) on reeglina funktsionaalselt koos toimivad ehitised, mistõttu lasteaia ja mänguväljaku ehitustööd tuleb tellida ühe riigihankega või kui hankija soovib viia läbi eraldi riigihanked lasteaia hoone ja mänguväljaku ehitustööde teostamiseks, tuleb hankijal mõlemale riigihanke osale rakendada RHS § 23 lõikes 2 sätestatud korda.

Kokkuvõtvalt: riigihanget, mille tulemusena sõlmitava hankelepingu maksumus ületab siseriiklikku piirmäära või rahvusvahelist piirmäära, võib hankija alati osadeks jaotada. **Kuid osadeks jaotamine peab toimuma viisil, et hankija kohaldab vastavalt RHS § 23 lõikele 2 kõikide osade suhtes riigihanke summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele kohaldatavat korda.**

Näide 1: Riigihanke kogumaksumus ületab siseriikliku piirmäära. Kui hankija soovib selle riigihanke teostada osade kaupa, võib ta seda teha, kuid iga osa suhtes tuleb läbi viia nn siseriiklik hankemenetlus.

Näide 2: Riigihanke kogumaksumus ületab rahvusvahelist piirmäära. Kui hankija soovib nn rahvusvahelise riigihanke teostada osade kaupa, võib ta seda teha, kuid iga osa suhtes tuleb läbi viia nn rahvusvaheline hankemenetlus (v.a. RHS § 23 lg 3 väikeste osade erand rahvusvahelist piirmäära ületavate riigihangete puhul).

4. Hankija poolt selgituste andmise teel hankedokumentide või hanketeate muutmine

Selgituste andmisega hankija poolt hanketeate või hankedokumentide kohta ei ole lubatud muuta hanketeadet või hankedokumente. Hanketeate ja hankedokumentide muutmise korra sätestab imperatiivselt RHS § 36.

Näide: Kui hankija selgituste andmise teel huvitatud isikute küsimustele vastates muudab sisuliselt hankedokumenti, kuid ei tee seda muudatust hankedokumendis endas ega saada muudetud hankedokumenti RHS § 36 lõike 3 kohaselt üheaegselt kõikidele huvitatud isikutele, siis loetakse, et hankedokumenti ei ole muudetud. Hankijale võivad RHS § 36 lõike 3 korrektsest rakendamata jätmisest tuleneda probleemid seoses vaidlustamisega ja hankelepingu täitmisega.

5. Hankelepingu eeldatava maksumuse läbipaistmatu ja kontrollimatu määramine

Mitmed hankijad on riigihangete korraldamisel eksinud RHS § 3 punktist 2 tuleneva nõude vastu tagada riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse printsiibi täitmine hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel.

Läbipaistvuse ja kontrollitavuse printsiibi mittetäitmine riigihanke eeldatava maksumuse määramisel on RHS-i põhiprintsiipide rikkumine. Põhiprintsiipide rikkumised ei ole väärted RHS-i kohaselt, kuid näiteks juhul, kui hankija rahastab riigihanget välisvahenditest, toovad põhiprintsiipide rikkumised kaasa tähelepanekute tegemise audiitorite poolt projektauditite raames.

Näide: Hankija väidab, et täitis enne riigihanke väljakuulutamist riigihanke eeldatava maksumuse määramise kohustuse, mille kohaselt riigihanke eeldatav maksumus ületas siseriiklikku piirmäära, kuid jäi alla rahvusvahelise piirmäära. Pakkumused esitatakse aga üle rahvusvahelise piirmäära ja hankija sõlmib riigihanke tulemusena hankelepingu. Hankija tõendab riigihanke eeldatava maksumuse määramise kohustuse täitmist peamiselt oma ütlustega, et ta täitis nimetatud kohustuse. Sellises olukorras ei tohiks hankija kindlasti hankelepingut sõlmida. Kui hankija on hankelepingu sõlminud olukorras, kus tal ei ole kontrollitavaid ega veenvaid tõendeid riigihanke eeldatava maksumuse määramise kohta ja on sõlminud:

- 1) hankelepingu, mille tegelik eeldatav maksumus oli üle siseriikliku piirmäära, nn lihthanke korras, vastutab hankija RHS § 111 lg 3 punktis 3 sätestatud alusel hankelepingu sõlmimise eest RHS-is sätestatud nõudeid rikkudes;
- 2) hankelepingu, mille tegelik eeldatav maksumus oli üle rahvusvahelise piirmäära, nn siseriiklikku piirmäära ületava riigihanke korras, vastutab hankija RHS § 111 lg 3 p 8 sätestatud alusel (hankija on jätnud registrile esitatud hanketeates märkimata, et riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda või ei ole märkinud, et soovib nimetatud teate avaldamise edastamist Euroopa Ühenduste Väljaannete Talitusele).

6. Läbirääkimiste pidamine avatud hankemenetlusega riigihankes

Läbirääkimiste pidamine avatud ja piiratud hankemenetlusega riigihangetes on keelatud ja nimetatud tegu on väärtegu RHS § 111 lg 3 p 5 alusel. Avatud hankemenetluses võib hankija peale pakkumuste esitamist vaid RHS § 56 lg 3 alusel nõuda pakkujatelt pakkumuses esitatud teabe põhjendatud selgitamist, piiritlemist või täpsustamist. Pakkuja on kohustatud vastama kolme tööpäeva jooksul vastava nõude saamisest arvates. Igasugused muud tegevused või kokkulepped seoses esitatud pakkumustega hankija ja pakkujate vahel, mis ei ole RHS § 56 lõikega 3 reguleeritud ja mis on suunatud hankelepingu tingimuste muutmisele võrreldes HD-s ja pakkumuses esitatud tingimustega, on keelatud.

Näide: Hankija sõlmis avatud hankemenetluse tulemusena hankelepingu, mille tingimused maksete tasumise osas erinesid HD-s sätestatud tingimustest. Olukorras, kus hankija ja pakkuja on sõlminud riigihanke tulemusena hankelepingu, mille tingimused erinevad riigihanke korraldamisel HD-s sisaldunud tingimustest, tuleb eeldada, et hankija ja pakkuja on pidanud läbirääkimisi.

7. Lihtsustatud korras tellitavad teenused

Hankijatel esineb eksimusi RHS § 19 lõike 2 tõlgendamise osas.

RHS § 19 lg 2 kohaselt **tuleb korraldada hankemenetlus**, kui riigihankega tellitakse CPV määruse lisas VII nimetatud teenuseid, **kuid sama riigihankega tellitakse ka ühte või mitut alljärgnevat punktides nimetatud asja/teenust/ehitustööd:**

- 1) asju eeldatava maksumusega üle 40 000 euro;
- 2) CPV määruse lisas VI nimetatud teenuseid eeldatava maksumusega üle 40 000 euro;
- 3) asju või CPV määruse lisas VI nimetatud teenuseid kokku eeldatava maksumusega üle 40 000 euro;
- 4) ehitustöid eeldatava maksumusega üle 250 000 euro.

8. Nn Eestiga seotud kvalifitseerimistingimuste kehtestamine

Esinenud on mitmeid juhtumeid, kui hankijad on kehtestanud hanketeates nn Eestiga seotud kvalifitseerimistingimused, mis piiravad vaba konkurentsi ja kohtlevad potentsiaalseid pakkujaid/taotlejaid ebavõrdselt. Kvalifitseerimistingimus, mille kohaselt peab pakkuja/taotleja olema eelnevalt Eestis riigihanke esemega seotud asja müünud, teenust

pakkunud või ehitustöid teostanud, ei ole reeglina lubatud, kuna selline tingimus annab eelise Eesti turuga tihedamalt seotud pakkujatele/taotlejatele muude riigihangete seaduse § 3 punktis 3 riikidest pärit pakkujate ees.

9. Mõistete riigihange ja hankemenetlus eristamine

Riikliku järelevalve teostaja on täheldanud, et ei eristata mõisteid „riigihange“ ja „hankemenetlus“. Kui hankija ostab asja, tellib teenuse ja/või ehitustöö, ükskõik kui väike selle rahaline väärtus ka ei oleks, on alati tegemist riigihankega. Ka näiteks RHS § 14 alusel asjade ostmisel, teenuste või ehitustööde tellimisel on tegemist riigihankega. Mõistega „riigihange“ on hõlmatud ka hankelepingu täitmine. **Riigihanke korraldamisel tuleb hankijal alati järgida RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid, ainus erand on RHS § 14 rakendamine, kui hankija ei ole kohustatud RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid rakendama.**

Näiteks juhul, kui hankija viis läbi lihtmenetluse ehitustööde teostamiseks (mh tagas konkurentsi võrreldavate hinnapakumiste võtmise teel erinevatelt pakkujalt) ning hankelepingu täitmise ajal tekib vajadus täiendavate ehitustööde tellimiseks, **ei või hankija juhul, kui turul eksisteerib vastavas valdkonnas konkurents, tellida lisatööde teostamist samalt pakkujalt (st olemasolevalt lepingupartnerilt) ilma RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid tagamata.** Teisisõnu, juhul, kui hankija soovib muuta lihtmenetluse tulemusena sõlmitud hankelepingut ja tellida täiendavaid töid, tuleb hankijal taotleda hinnapakumusi ka teistelt pakkujalt. Vastasel juhul on tegemist RHS § 3 rikkumisega.

Mõiste „hankemenetlus“ on oluliselt kitsam mõiste kui „riigihange“. Hankemenetlused on nimetatud RHS 2. peatüki 1 jaos. Hankemenetlust reguleerivad RHS 2. ja 5. peatükk.

10. Hankija vastutuse erinevus, kui hankija rahastab riigihanget omavahenditest või kui hankija rahastab riigihanget välisvahenditest

- Hankija rahastab riigihanget omavahenditest

Kui hankija rahastab riigihanget omavahenditest, vastutab isik¹ riigihanke läbiviimise eest üksnes RHS § 111 lõike 3 alusel kahe aasta jooksul alates väärteto toimepanemisest. Vastavalt

¹ Vastutavaks isikuks on hankija ametnik või töötaja, kes on RHS § 111 lõikes 3 nimetatud väärteto toime pannud või hankija kui juriidiline isik. Vastavalt KarS § 14 lõikele 3 ei vastuta RHS § 111 lõikes 3 toimepandud väärteto eest juriidilise isikuna riik, kohalik omavalitsus ega avalik-õiguslik juriidiline isik. Seega, kui RHS § 111 lõikes

KarS § 81 lõikele 3 väärtegu aegub, kui selle toimepanemisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud kaks aastat. RHS § 111 lõikes 3 nimetatud väärtegude kohtuväliseks menetlejaks on Rahandusministeerium.

- **Hankija rahastab riigihanget välisvahenditest**

Kui hankija rahastab riigihanget välisvahenditest, lisandub vastutusele RHS § 111 lõike 3 alusel vastutus **perioodi 2004-2006 struktuuritoetuse seaduse ja perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse alusel ning Vabariigi Valitsuse 22.12.2006 määruse nr 278 „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimused ja kord“** alusel.

Toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise menetlus on haldusmenetlus, mida viivad läbi vastavalt perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse § 26 lõikele 1 rakendusüksused (Rahandusministeerium, SA Innove, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus või SA Keskkonnainvesteeringute Keskus jne) või Euroopa territoriaalse koostöö puhul makseasutused.

Vabariigi Valitsuse 22.12.2006 määruse nr 278 „Toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise ning toetuse andmisel ja kasutamisel toimunud rikkumisest teabe edastamise tingimused ja kord“ (**edaspidi Määrus**) § 11¹ sätestab mitteammendava loetelu RHS-i rikkumistest, mis toovad kaasa protsendi alusel toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise otsustajate poolt hankelepingu summast.

RHS-i järgimiskohustuse rikkumisel tehakse toetuse tagasinõude otsus STS § 22 p 11, 11¹ (võrgustikega seotud hankijad) ja § 26 lg 7 alusel.

Kui toimepandud väärtegu aegub kahe aasta möödudes rikkumise toimepanemisest, siis perioodi 2004-2006 struktuuritoetuse seaduse § 26 lõike 6 ja perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse § 25 lõike 5 kohaselt on järelevalve teostamise tähtajad seotud toetuse tagasinõudmise piiraegadega ehk nende tähtaegadeni võib rakendusüksus või makseasutus riigihangete korraldamise vastavust RHS-i nõuetele kontrollida. Seega võib olla võimalik, et riigihanke korraldamise vastavust RHS-ile tuleb rakendusüksus, korraldusasutus või auditeeriv asutus kontrollima **kuni viie aasta jooksul peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu**, mis võib rikkumise tuvastamisel tuua kaasa toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse tegemise.

Määruse § 11¹ loetletud riigihangete seaduse rikkumised, mis toovad kaasa toetuse tagasinõude otsuse tegemise, erinevad olulisel määral RHS § 111 lõikes 3 loetletud väärteguna kvalifitseeritud rikkumistest.

3 nimetatud väärtegu on toime pandud RHS § 10 lõikes 1, 2 ja 3 nimetatud hankija poolt, ei vastuta väärteo toimepanemise eest hankija juriidilise isikuna, vaid üksnes väärteo toimepannud füüsiline isik (hankija ametnik, töötaja või teatud juhtudel hankijaga lepingulises suhtes oleva kolmanda isiku töötaja, kes viib läbi riigihanke toiminguid).

Juhime hankijate tähelepanu asjaolule, et Määruse § 11¹ lõike 7 kohaselt loetakse STS 2004–2006 § 4¹ lg 3 punktist 9 ja STS 2007–2013 § 22 punktist 11 ja 11¹ tuleneva RHS-i järgimiskohustuse rikkumisteks (v.a. määruse § 11¹ lõigete 1-6 rikkumised) :

- 1) siseriiklikku piirmäära ületavate kuid alla rahvusvahelist piirmäära jäävate riigihangete tulemusena sõlmitud hankelepingute puhul kõikide RHS-is sisalduvate õigusnormide rikkumine hankija poolt, mida ta oleks pidanud järgima korraldades siseriiklikku piirmäära ületavat, kuid alla rahvusvahelist piirmäära jäävat hankemenetlust.
- 2) rahvusvahelist piirmäära ületavate riigihangete tulemusena sõlmitud hankelepingute puhul kõikide RHS-is sisalduvate õigusnormide rikkumine hankija poolt, mida ta oleks pidanud järgima korraldades rahvusvahelist piirmäära ületavat hankemenetlust.

Kuna Määruse § 11¹ lõige 7 on sätestatud imperatiivselt, on rakendusüksus või Euroopa territoriaalse koostöö puhul makseasutus, nimetatud rikkumis(t)e tuvastamisel kohustatud määruse § 11¹ lõike 7 alusel tegema toetuse tagasinõude otsuse kuni 10% hankelepingu summast.